

MOTTAGANDE I SKOLFORMEN GRUNDSÄRSKOLA och GYMNASIESÄRSKOLA I DANDERYDS KOMMUN

Skolverkets allmänna råd SKOLFS 2013:20 uttrycker att kommunen bör tydliggöra sin handläggningsprocess för mottagande i särskola. En ny skollag infördes 2011-07-01, vilket gav anledning till en revision av de tidigare antagna rutinerna från 2008. Föreliggande rutinbeskrivning har tagit utgångspunkt från den revision av de allmänna råden som beslutades i maj 2013.

För frågor rörande särskola kontakta Utbildnings- och kulturkontoret
controller elevstöd, 08 56891085

Inledning

I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.¹

Skollagens 3kap 3§ uttrycker följande förväntan på skolan:

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.²

Detta är en hög målsättning som gäller för alla skolformer. För en kategori elever, de som har en intellektuell funktionsnedsättning (tidigare kallad utvecklingsstörning), kan förutsättningarna att nå grundskolans kunskapskrav vara begränsade eller obefintliga. För dessa finns en möjlighet att bli mottagana i grundsärskola och senare gymnasiesärskola. Riksdagen och skolmyndigheterna har i lagstiftning och inspektioner gjort det tydligt att den myndighetsutövning som beslutet om mottagande i denna skolform innebär, ska utföras på sådant sätt att det inte kan finnas några tvivel om att dessa två omständigheter är uppfyllda.

I Danderyds kommun har det funnits riktlinjer för hur mottagandeprocessen ska genomföras i kommunen sedan den nya skollagen infördes, och med anledning av de nya allmänna råden uppdateras här dessa riktlinjer.

Inför och under skolplikten

Frågan om grundsärskola kan redan vara aktuellt innan barnet börjar förskoleklass och aktualiseras av vårdnadshavarna tillsammans med förskolechefen och/eller representanter för t ex Habiliteringscenter. I de fall det rör sig om *svår eller mycket svår intellektuell funktionsnedsättning*³ kan det för denna målgrupp ofta vara ett alternativ att börja förskoleklass i en verksamhet med anknytning till sarskola. Är det däremot troligen fråga om en *lindrig intellektuell funktionsnedsättning*, blir ofta alternativet att börja i förskoleklass i anslutning till det vanliga skolvalet.

---

¹ Skollagen 1 kap 10§

² Skollagen 2014:458

³ Diagnoserna hämtade från DSM-5 2014

I Danderyd är det inte så många elever med *lindrig intellektuell funktionsnedsättning* som blir utredda för grundsärskola under de första skolåren, och därför finns det inte heller ett underlag för grundsärskola inom kommunen för dessa elever. Det blir därför oftast en fråga om en integrerad grundskoleplacering i samma klass som eleven redan går i. Numera är detta också en möjlighet för elever som går i en fristående grundskola.

För barn som börjat förskoleklass eller grundskola gäller Skollagens krav på utredning av behov av särskilt stöd (3 kap 8§) och krav på tydliggörande i ett åtgärdsprogram av hur skolan planerar att möta elevens behov av särskilt stöd. Frågan om grundsärskola kan vara ett alternativ för barnet kan väckas av såväl vårdnadshavaren som skolan. Det åligger rektor att se till att vårdnadshavaren får information om vad skolgång inom grundsärskolan innebär på kort och lång sikt. Vid denna information får vårdnadshavarna också Skolverkets skrift ”**Grundsärskolan är till för ditt barn**”.

För att initiera en utredning om eleven har rätt till särskola bör vårdnadshavaren fylla i en ansökan om grundsärskola som ska vara underskriven av båda vårdnadshavarna. Vid enskild vårdnad ska detta styrkas med personbevis. På ansökningsblanketten ska också anges om det finns särskilda önskemål för elevens fortsatta skolgång (tex som integrerad elev eller med möjlighet att läsa ämnen från grundskolan). Så snart en sådan ansökan har registrerats ska denna utredning inledas. Har vårdnadshavaren gjort en ansökan om grundsärskola för sitt barn, betraktas detta som det medgivande som förutsätts i regeringens förarbeten till skollagen ang vårdnadshavarens rätt att välja skolform.

Föräldrar till sexåriga barn kan välja att ha sitt barn kvar i förskola under förskoleklassåret. Eftersom skolplikten inträder det år barnet fyller sju år innebär det att barnet då börjar årskurs ett utan att gå i förskoleklass. Grundsärskolan är liksom grundskolan nioårig, men möjligheten finns i bägge skolformerna att få prövat om ytterligare upp till två skolår efter skolpliktens upphörande ska beviljas om kunskapskraven inte är uppnådda.

Gymnasiesärskola

Elev som fullgjort sin skolplikt i grundsärskola behöver inte genomgå en fullständig utredning för mottagande till gymnasiesärskola. Detta gäller dock inte om det av någon anledning saknas någon av utredningarna, eller om det av något skäl inte går att utesluta att eleven inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp; då ska en ny utredning göras.⁴ I båda fallen ska beslut fattas om målgruppsstillhörighet.

---

⁴ Prop 2011/12:50

Utredningen

Denna består av fyra delar, vilka alla ska genomföras i samverkan med vårdnadshavaren.

Den **pedagogiska utredningen** ska avgöra om barnet har förutsättningar att nå grundskolans kunskapskrav. Utredningen bör även innehålla en beskrivning av barnets pedagogiska situation, vilka insatser som skolan har gjort för att anpassa verksamheten till barnets behov samt en utvärdering av vilka resultat som följt av dessa insatser. Vidare bör den innehålla elevens kunskapsutveckling i olika ämnen. Syftet med den pedagogiska utredningen är således att vid en samlad bedömning komma fram till att barnet saknar förutsättningar att nå kunskapskraven i grundskolan. Utredningen ska därför genomföras av pedagog med adekvat kompetens.

I de fall eleven har annan bakgrund är det en fördel för utredningen om modersmållärare eller studiehandledare kan medverka i bedömningen.

Den **psykologiska utredningen** ska utföras av legitimerad psykolog, och avgöra om barnet har en intellektuell funktionsnedsättning och syftar till att beskriva barnets kognitiva förmåga. Utredningen bör innefatta en redogörelse av barnets utveckling fram till den aktuella tidpunkten, bedömning av den kognitiva förmågan via begåvningsstest och andra professionellt vedertagna bedömningsinstrument samt psykologens slutsatser utifrån en analys av bedömningsunderlaget. Andra funktionsnedsättnings inverkan på bedömningen ska vägas in.

Den **medicinska utredningen** ska utföras av legitimerad läkare, och ge en bild av barnets hälsa och bör så långt det är möjligt klargöra medicinska orsaker till barnets svårigheter och vad dessa eventuellt kan innebära för barnets fortsatta utveckling. Utredningen bör också ge besked om alternativa diagnoser i förekommande fall som kan förklara barnets svårigheter och dessutom i förekommande fall fastställa om det föreligger ett intellektuellt funktionshinder på grund av hjärnskada. Andra funktionsnedsättnings inverkan på bedömningen ska vägas in.

Den **sociala utredningen** utförs vanligtvis av skolkurator, och ska visa om barnets svårigheter i skolan kan ha orsaker utanför denna, och som påverkar möjligheten för inläring och att klara skolarbetet. Utredningen bör visa i vad mån situationen i hemmet eller i övrigt utanför skolan kan ge ytterligare förklaring av betydelse för bedömning av barnets förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Skolverket rekommenderar vidare att extra uppmärksamhet bör ägnas förutsättningarna för en korrekt bedömning när det gäller barn med annan kulturell och språklig bakgrund. Faktorer som kan påverka utredningen är exempelvis ofullständig skolgång, kulturskillnader och språksvårigheter. Dessa omständigheter kan påverka elevens skolsituation.

Om vårdnadshavaren inte har ansökt om särskola för sitt barn tidigare, ska ett **medgivande** om särskola inlämnas i samband med att utredningarna blir färdigställda.

Ansökan sänds till Controller elevstöd på Utbildnings- och kulturkontoret. Denne ser till att utredningens alla olika delar sammanfattas i vad som ligger till grund för ett beslut. Beslut om mottagande eller inte mottagande fattas av controller elevstöd (om denne har psykologisk kompetens) på delegation från Utbildningsnämnden. Samråd kan vid behov ske med specialpedagog från SPEC Danderyd.

Beslutet meddelas föräldrarna med besvärshänvisning. Beslutet anmäls också till Utbildningsnämnden och skickas till berörda rektorer. Skolan delges därvid ett beslut om tilläggsbelopp i enlighet med den bedömning som samtidigt gjorts av elevens behov av stöd i särskola.

Inriktningen träningskola

Skolagen uttrycker att det är huvudmannen som beslutar om eleven ska läsa ämnen eller ämnesområden (träningsskola). I Danderyds kommun är det enligt gällande ansvarsuppdelning Produktionsutskottet som genom delegation till rektor beslutar om detta efter samråd med vårdnadshavaren.

Rektor har det fulla ansvaret för elevens skolgång. Rektor fattar alltså därmed även beslut om eleven huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden, dvs. i sistnämnda fall placeras i träningskolan. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det. Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas.

Integrerade elever

I Danderyd är det inte så ovanligt att mottagna elever kommer att ha sin skolgång som integrerade i en grundskoleklass. Ofta blir det så för elever som bedömts kunna mottas i grundsärskola pga lättare intellektuell funktionsnedsättning att de redan går i en grundskoleklass, och att vårdnadshavaren medger mottagandet under förutsättning att eleven får kvarstå i grundskolan. I sådana fall är deras medgivande till integration givet. Skolan och UKK kan vara vårdnadshavarna behjälpliga att informera om grundsärskolor inom och utanför kommunen.

Det är särskilt viktigt att kompetens finns kring eleven avseende skolformen grundsärskola när en elev är integrerad i en grundskoleklass. SPSM kan på olika sätt bidra till denna kompetens. I vissa ämnen som t ex engelska och hem- och konsumentkunskap skiljer sig de båda skolformernas timplaner väsentligt åt, och då behöver skolan komma överens med eleven och vårdnadshavarna om hur en anpassning ska se ut. Även betygssättningen skiljer sig åt för skolformerna.

Prövning av läsande av en kombination av ämnen/ämnesområden/grundskolans kursplaner

Skollagen uppmanar att elever ska utmanas så långt som möjligt vad gäller kunskapskraven. Det åligger därför skolan att i den kontinuerliga uppföljningen av elevens kunskapsutveckling i samförstånd med eleven och dess vårdnadshavare även pröva om den aktuella nivån på kursplaner kan höjas.

Om en elev i grundsärskolan har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner och eleven eller dess vårdnadshavare begärt att betyg ska sättas i ämnet, gäller bestämmelserna för betygsättning i grundskolan.

Om vårdnadshavare inte medger grundsärskola för sitt barn

Eleven går kvar i grundskola om inte vårdnadshavaren lämnar sitt medgivande till särskola. Vanliga rutiner för ansökan om tilläggsbelopp följs därvid. Grundskolans kunskapskrav ska gälla, liksom skollagens krav på extra anpassningar, utredning av elevens stödbehov och dokumentation av insatser i form av åtgärdsprogram. Har särskolans utredningar genomförts kan dessa biläggas ansökan om tilläggsbelopp.

Omprövning av mottagandet

Såväl rektor för elev i skola utanför kommunen, som inom Danderyds skolor ska se till att alla som arbetar med en elev som är mottagen i grundsärskola eller gymnasiesärskola har kännedom om skyldigheten att anmäla till rektor när misstanke att rätten till särskola inte längre föreligger.

Förnyade utredningar bör därför diskuteras åtminstone inför stadiemyten, även om skollagen inte så påbjuder.

Blanketter

1	Ansökan om undervisning i särskola
2	Medgivande om undervisning i särskola
3	Pedagogisk utredning
4	Psykologisk utredning
5	Medicinsk utredning
6	Social utredning
7	Beslutsunderlag för mottagande i särskola
8	Beslut om mottagande i särskola
9	Beslut om utträde ur särskolan
10	Beslutsunderlag för målgruppsbeslut/mottagande i gymnasiesärskola
11	Beslut om målgruppsstillhörighet/mottagande i gymnasiesärskola

Författningstexter och kommentarer

SKOLLAGEN 2010:800

7 kap

Grundsärskolan

5 § Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs.

Om barnets vårdnadshavare inte lämnar sitt medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan, ska barnet fullgöra sin skolplikt enligt vad som gäller i övrigt enligt denna lag. Ett barn får dock tas emot i grundsärskolan utan sin vårdnadshavares medgivande, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till barnets bästa.

Första stycket motsvarar 3 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag. Termen kunskapsmål har ersatts med kunskapskrav. Någon ändring i sak är dock inte avsedd. Av 29 kap. 8 § framgår att vad som gäller barn och ungdomar med utvecklingsstörning även ska gälla barn och ungdomar som har fått en betydande och bestående begåvningsmässig funktionsnedsättning på grund av hjärnskada, föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom.

I andra stycket första meningen anges vilken instans som ska avgöra om frågan om mottagande i grundsärskolan. Bestämmelsen motsvarar delvis 3 kap. 4 § i 1985 års skollag. Den gäller såväl när ett barn ska börja fullgöra sin skolplikt som när ett byte av skolform övervägs för en elev som redan har påbörjat sin utbildning. Av 11 § följer att regleringen gäller även för barn som påbörjar en utbildning för skolpliktiga ett år innan skolplikten inträder. Av *andra stycket andra meningen*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, följer att ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Omfattningen av utredningen och dess olika delmoment får avgöras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Vid genomförandet av utredningen ska samråd ske med vårdnadshavare.

Vårdnadshavares inflytande över valet av skolform regleras i *tredje stycket*. Som huvudregel har vårdnadshavare möjlighet att välja att ett barn som har rätt till grundsärskola i stället ska tas emot i grundskolan. En konsekvens av vårdnadshavares bestämmanderätt är att ett barn som på grund av en utvecklingsstörning inte förväntas nå upp till grundskolans kunskapskrav ändå kan komma att tas emot i grundskolan. Även i dessa fall har eleven rätt till stöd enligt 3 kap. 5 §. I de fall det krävs har rektorn möjlighet att besluta om s.k. anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 §. Regleringen motsvarar i princip det som i dag gäller enligt lagen (1995:1249) om försöksverksamhet med ökat föräldrainflytande över utvecklingsstörda barns skolgång. Vårdnadshavares rätt att bestämma kan dock inte gälla undantagslöst. Därför införs det i lagen ett undantag från vårdnadshavares bestämmanderätt för det fall att synnerliga skäl föreligger med hänsyn till barnets bästa. Bedömningen ska utgå ifrån bestämmelsen om särskild hänsyn till barnets bästa i 1 kap. 10 §. För att avgöra vad som i varje enskilt fall är barnets bästa krävs det att en bedömning görs av vilka konsekvenser ett mottagande i grundsärskolan får

för det enskilda barnet. Av sistnämnda bestämmelse framgår att barnets inställning så långt det är möjligt ska klarläggas samt att barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till dess ålder och mognad. Genom att det måste föreligga synnerliga skäl för att frångå vårdnadshavares vilja framgår att bestämmelsen bara kan tillämpas undantagsvis. Bestämmelserna innebär också att det inte längre finns någon reglering av vem som får väcka frågan om prövning av frågan om i vilken skolform ett barn ska tas emot, vilket fanns i 3 kap. 4 § i 1985 års skollag. Den saken får avgöras enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer, vilket innebär att vårdnadshavare fortfarande har möjlighet att ta initiativ till en prövning av i vilken skolform barnet ska gå.

Integrerade elever

9 § En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. En elev i grundsärskolan kan under samma förutsättningar få sin utbildning inom grundskolan eller sameskolan. För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning får dock besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning. Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Däremot finns motsvarande bestämmelser för utbildning med offentlig huvudman i 4 kap. 4 § grundskoleförordningen (1994:1194) och 6 kap. 1 § särskoleförordningen (1995:206). Någon ändring i sak är inte avsedd förutom att bestämmelsen nu även gäller fristående grundskola eller grundsärskola. Av *andra stycket* följer att en integrerad elev alltså är elev i den ursprungliga skolformen och ska följa de regler som gäller för den skolformen, t.ex. när det gäller utbildningens omfattning och innehåll. Eftersom undervisningen bedrivs enligt andra bestämmelser är det nödvändigt med en möjlighet till undantag från de bestämmelser som gäller för elevens ursprungliga skolform. Rektorn för den skolenhet där eleven får sin undervisning har därför fått möjlighet att besluta om de undantag från dessa bestämmelser som krävs med hänsyn till undervisningens uppläggning. Frågan om undantag och dess omfattning beslutas för varje enskilt fall.

Rätt att slutföra skolgången

15 § En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten upphör dessförinnan. En elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan har också rätt att efter skolpliktens upphörande slutföra utbildningen under ytterligare två år, om eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. En elev i grundsärskolan har under denna tid rätt till minst 800 timmars undervisning utöver den i 11 kap. 7 § första stycket garanterade undervisningstiden, om eleven inte dessförinnan uppnått kunskapskraven. En elev som har tagits emot i specialskolan enligt 6 § första stycket 1 och som på grund av sina funktionsnedsättningar inte kan få tillfredsställande förhållanden i gymnasiesärskolan eller gymnasieskolan, får efter det att skolplikten har upphört och i mån av plats genomgå ytterligare utbildning i specialskolan till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 21 år, om eleven inte bedöms ha förmåga att fullfölja utbildningen enligt andra stycket. I paragrafens *första stycke*, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges att en elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan alltid ska ha rätt att slutföra den högsta årskursen, även om skolplikten har upphört dessförinnan. Med detta avses att en elev i dessa skolformer alltid ska ha en rätt att gå årskurs 9 (eller årskurs 10 i specialskolan). Det innebär dock ingen rätt att få fullfölja sista årskursen med godkända betyg. Denna rätt blir aktuell bl.a. för elever som har fått sin skolplikt uppskjuten eller som har behövt fler år än normalt för att ta sig igenom

utbildningen. Det finns inte någon begränsning av hur många läsår som ska kvarstå för att eleven ska ha rätt att slutföra den högsta årskursen. Enligt *andra stycket* har elever i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan rätt att slutföra utbildningen under ytterligare två läsår efter att skolplikten har upphört. Bestämmelsen, som i de flesta fall träffar andra elever än de som avses i första stycket, innebär en rätt att gå om högsta årskursen i ytterligare två läsår, dvs. till och med vårterminen det kalenderår eleven fyller 18 år eller, om eleven går i specialskolan, 19 år. Prop. 2009/10:165

705

Som villkor uppställs emellertid att eleven inte har nått upp till de kunskapskrav som minst ska uppnås för respektive skolform. Bestämmelsen motsvarar delvis 4 kap. 10 § för grundskolan och 7 kap. 6 § första stycket för specialskolan i 1985 års skollag. Enligt dessa bestämmelser ska det även prövas om eleven bedöms ha förmåga fullfölja utbildningen. För att stärka elevens rätt att fullfölja utbildningen har det kravet tagits bort och kommunen och Specialpedagogiska skolmyndigheten ska således endast pröva om eleven nått upp till uppställda kunskapskrav. Därigenom finns inget behov för eleven att kunna överklaga beslutet och den möjligheten finns därför inte längre kvar. För grundsärskolans del finns ingen direkt motsvarighet i 1985 års skollag. Av bestämmelsen framgår också att elever i grundsärskolan vid en fortsatt skolgång har rätt till 800 timmars undervisning utöver den garanterade undervisningstiden, om de dessförinnan inte nått kunskapsmålen. Med hänsyn till att den obligatoriska sarskolan enligt 6 kap. 3 § andra stycket i 1985 års skollag består av tio årskurser innebär den föreslagna regleringen att en elev i grundsärskolan kan erhålla utbildning i samma omfattning som tidigare.

11 kap. Grundsärskolan

Träningskolan

3 § Inom grundsärskolan finns en särskild inriktning som benämns träningskola. Träningskolan är avsedd för elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Årskurser, läsår och terminer

4 § Grundsärskolan ska ha nio årskurser. Utbildningen i varje årskurs ska bedrivas under ett läsår, som består av en hösttermin och en vårtermin. Regeringen får meddela föreskrifter om läsårets längd och om när läsåret ska börja och sluta.

Betygssättning

19 § Om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det, ska betyg sättas i grundsärskolans ämnen

1. i slutet av varje termin i årskurs 8 och i slutet av höstterminen i årskurs 9, och
2. när ett ämne har avslutats.

I paragrafen finns bestämmelser om när betygssättning i grundsärskolan ska ske. Paragrafen motsvarar delvis 7 kap. 3 och 4 §§ sarskoleförordningen (1995:206). Paragrafen är anpassad till att även eleven kan begära betyg och att grundsärskolan numera ska ha nio årskurser.

20 § Som betyg ska någon av beteckningarna A, B, C, D eller E användas. Högsta betyg betecknas med A och lägsta betyg med E. För den elev som inte uppnår kraven för betyget E, ska betyg inte sättas i ämnet.

I paragrafen, som saknar motsvarighet i 1985 års skollag, anges vilka betygsbeteckningar som ska användas i grundsärskolan.

21 § Om en elev i grundsärskolan har läst ett ämne enligt grundskolans

kursplaner och eleven eller elevens vårdnadshavare begär att betyg ska sättas i ämnet, ska de bestämmelser som gäller för betygssättning i grundskolan tillämpas.

Paragrafen saknar motsvarighet i 1985 års skollag. Som ett led i att öka flexibiliteten inom grundsärskolan och i högre grad kunna anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar ska elever som läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner också få betyg enligt de regler som gäller för grundskolan.

18 kap Gymnasiesärskolan

Mottagande och antagning

5 § Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § andra stycket ska göras inför beslut om mottagande i

grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt. Lag (2012:109).

6 § Den som arbetar inom skolväsendet ska underrätta elevens rektor om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om något som tyder på att en elev i gymnasiesärskolan inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp.

En rektor som får sådana upplysningar ska anmäla detta till elevens hemkommun. Hemkommunen ska skyndsamt utreda frågan. Lag (2012:109).

7 § Hemkommunen ska besluta att eleven inte tillhör gymnasiesärskolans målgrupp om en utredning enligt 6 § visar detta. Hemkommunen ska då erbjuda eleven utbildning i gymnasieskolan eller vuxenutbildning enligt denna lag. Hemkommunen ska vidta de åtgärder som krävs för elevens övergång från gymnasiesärskolan till gymnasieskolan eller vuxenutbildning. Lag (2012:109).

Skolförordningen 2011:185

10kap

Timplaner

2 § Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden på ämnen och ämnesområden (timplaner) finns i bilaga 1.

Huvudmannen får besluta om ytterligare undervisningstid utöver den garanterade undervisningstiden.

3 § Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden.

4 § För elever som får undervisning i en kombination av ämnen och ämnesområden får rektorn besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs.

Även för andra elever får rektorn besluta om avvikelser från timplanerna i den omfattning som behövs för att anpassa undervisningen till elevernas särskilda förutsättningar och behov.

I 3 kap. 12 § och 7 kap. 9 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om avvikelser från timplanen vid anpassad studiegång och vid integrerad undervisning. Beslut om lärotider enligt 3 kap. 5 § i denna förordning får också medföra avvikelser från timplanerna.

Rektorn får inte uppdras åt någon annan att fatta beslut enligt första eller andra stycket.

Elevens val

5 § I 11 kap. 6 § skollagen (2010:800) finns bestämmelser om elevens val.

Huvudmannen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val.

6 § Elever som inte kan tillgodogöra sig hela eller delar av utbildningen i ämnen får som elevens val erbjudas samtliga ämnesområden och praktisk arbetslivsorientering. I sådana fall ska bestämmelserna om ämnen i 5 och 9 §§ i stället gälla ämnesområden.

Skolans val

7 § I timplanen för elever som får undervisning i ämnen anges ett visst antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett

eller flera ämnen och för praktisk arbetslivsorientering.

8 § Rektorn beslutar hur utrymmet för skolans val ska användas. Antalet timmar för varje ämne i timplanen får inte minskas i oproportionerligt stor omfattning.

Gemensam bestämmelse om elevens val och skolans val

9 § Undervisning i ett ämne inom elevens val eller skolans val ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med kursplanen och med kunskapskraven.

Fördelningsbar tid i träningsskolan

10 § Den fördelningsbara tiden i timplanen för elever som får undervisning i ämnesområden ska fördelas dels på ämnesområden med hänsyn till elevens behov, dels på praktisk arbetslivsorientering. Den fördelningsbara tiden får även användas för undervisning i modersmål eller svenska som andraspråk.

Rektorn beslutar hur den fördelningsbara tiden ska användas.

SKOLFS 2013:20

Allmänna råd

Skolverket beslutar följande allmänna råd.

1. När frågan om mottagande väcks

Förskolechefen i förskolan eller rektorn i förskoleklassen bör

- se till att vårdnadshavarna och hemkommunen informeras i de fall det bedöms att barnet eller eleven vid skolstart kan komma att tillhöra grundsärskolans målgrupp.

Läraren i förskoleklassen, grundskolan, sameskolan, gymnasieskolan eller elevhälsans personal bör

- snarast informera rektorn om en elev, trots särskilt stöd, inte bedöms kunna uppnå grundskolans, sameskolans respektive gymnasieskolans kunskapskrav och det dessutom finns tecken på att eleven tillhör grundsärskolans respektive gymnasiesärskolans målgrupp.

Rektorn i förskoleklassen, grundskolan, sameskolan eller gymnasieskolan bör ha rutiner för

- hur skolan ska informera eleven och vårdnadshavarna när det finns behov av att utreda om eleven tillhör grundsärskolans eller gymnasiesärskolans målgrupp, och
- att informera den som beslutar om mottagande i hemkommunen om att det finns behov av att utreda om eleven tillhör grundsärskolans eller gymnasiesärskolans målgrupp.

Hemkommunen bör ha rutiner för

- hur vårdnadshavarna och eleven ska få information om vilka konsekvenser det får för barnet på kort och lång sikt att vara mottagen i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan i stället för i grundskolan respektive gymnasieskolan,
- att säkerställa att tolk anlitas vid behov, och
- att säkerställa att en utredning påbörjas så snart frågan om ett eventuellt mottagande i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan har väckts.

2. Utredning inför beslut om mottagande

Hemkommunen bör

- ha rutiner som säkerställer att elevens och vårdnadshavarnas synpunkter tas till vara fortlöpande under utredningens gång,
- se till att det för elever med annan språklig bakgrund ägnas särskild uppmärksamhet åt faktorer som kan påverka förutsättningarna att göra korrekta bedömningar, och
- ha rutiner som innebär att utredningen vid behov kompletteras i de delar som behöver klargöras.

Hemkommunen bör se till att den pedagogiska bedömningen

- fastställer om eleven har förutsättningar att kunna nå grundskolans respektive gymnasieskolans kunskapskrav, och
- utförs av personal med adekvat specialpedagogisk kompetens.

Hemkommunen bör se till att den psykologiska bedömningen

- fastställer om eleven har en utvecklingsstörning, i så fall i vilken grad, och utförs av en legitimerad psykolog.

Hemkommunen bör se till att den medicinska bedömningen

- fastställer om det finns medicinska orsaker till elevens inlärningssvårigheter, om dessa indikerar målgruppstillhörighet, och utförs av legitimerad läkare, eller någon annan hälso- och sjukvårdspersonal med adekvat utbildning.

Hemkommunen bör se till att den sociala bedömningen

- fastställer om det finns sociala orsaker i eller utanför skolan som kan bidra till elevens inlärningssvårigheter, och utförs av kurator, eller någon annan med adekvat utbildning.

3. Beslut om mottagande

Hemkommunen bör

- ha rutiner för hur utredningen inför att fatta beslut om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan ska bedrivas,
- se till att vårdnadshavarnas medgivande till att barnet tas emot i grundsärskolan är skriftligt och har inhämtats innan beslut om mottagande fattas, och
- utifrån utredningen ge rekommendationer till huvudmannen inför dennes beslut om eleven huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden i grundsärskolan.

Beslut om ämnen eller ämnesområden i grundsärskolan

Huvudmannen för utbildningen bör

- ta sin utgångspunkt i rekommendationer från hemkommunen när huvudmannen fattar beslut om eleven huvudsakligen ska läsa grundskolans ämnen eller ämnesområden.

Beslut om mottagande på försök i grundsärskolan

Huvudmannen för utbildningen bör

- erbjuda mottagande på försök under högst sex månader om vårdnadshavarna är osäkra på vilken skolform de vill att deras barn ska tas emot i, och
- använda möjligheten att låta eleven pröva skolgång i grundsärskolan endast i de fall där det är klarlagt att eleven tillhör målgruppen.

Verkställighet av beslut om mottagande

Hemkommunen bör

- ha rutiner som säkerställer att eleven omedelbart tas emot i rätt skolform och att elevens utbildning snarast utgår från de bestämmelser som gäller för skolformen.

Möjligheten att läsa som integrerad elev

Rektorn för grundskolan eller sameskolan bör

- se till att det finns rutiner som säkerställer att en elev som är mottagen i grundsärskolan men är integrerad elev i grundskolan eller sameskolan får en utbildning som följer de bestämmelser som gäller för grundsärskolan.

4. När det framkommer att en mottagen elev inte tillhör målgruppen

Rektorn i grundsärskolan eller gymnasiesärskolan bör ha rutiner för

- att informera hemkommunen om det bedöms att en mottagen elev inte tillhör grundskolans eller gymnasieskolas målgrupp.
Hemkommunen bör ha rutiner för
- att säkerställa att en utredning påbörjas skyndsamt när något tyder på att en mottagen elev inte tillhör grundskolans eller gymnasieskolas målgrupp, och
- handläggning och beslut då det framkommer att en mottagen elev inte tillhör grundskolans eller gymnasieskolas målgrupp.